

*Активно учителство: опитът на института „Отворено общество“ от прилагането на иновационен модел за професионално развитие на учителите в България
Teacher Leadership: The Open Society Institute Experience in Implementation of an Innovative Model of Teachers' Professional Development In Bulgaria*

ШУМЪТ В УЧИЛИЩЕ – ОПИТ ЗА НАМИРАНЕ НА ПОДХОД ЗА НАМАЛЯВАНЕТО МУ

Розалия Димкова

СОУ „Вела Благоева“ – Велико Търново

Резюме. Розалия Димкова, учител по биология в СОУ „Вела Благоева“ – Велико Търново, представя откъси от разработеното от нея портфолио за намаляване на шума в училище. Тя споделя накратко своя опит в намирането на подходящи начини за намаляване на шума в училището и класните стаи, като представя примери и доказателства за най-ефективните мерки за ограничаване на шума, открити и приложени като част от дейността на учителите в рамките на клубовете „Активни учители“ в района на Велико Търново.

Keywords: noise, classroom activities, biology and health education

Прагът на моята чувствителност към шума в училище намалява, или по-скоро нивото на шума се повишава всяка следваща учебна година и все по-трудно и по-продължително трябва да работя за свеждането му до разумни граници. Става дума за шума в коридорите по време на междучасия, както и в кабинета преди биене на звънеца, а понякога и по време на учебния час.

Въпреки все още медицински потвърденото нормално състояние на слуховия ми анализатор, не винаги чувам звънеца за края на часа, може би защото няколко минути предварително започва шумът от тракане на столове и други действия, свързани с началото на междучасието.

Вероятно една от причините за придвижването на висока скорост между етажите е неосъзнатата нужда от двигателна активност като компенсация на седенето по 6–7 часа на ден в училище и още толкова вкъщи пред компютъра.

Друга вероятна причина е фактът, че учениците от начален курс не излизат дори и през голямото междучасие на двора и имат нужда да потичат и да поиграят на гоненица.

Една от причините за високото говорене е може би фактът, че ние като учители също говорим високо, дори когато общуваме с колеги. Случвало ми се е да чуя „обяснения“ на учителя далече от неговия кабинет, дори от различен от неговия етаж.

Струва ми се, че младите хора обичат звука да е висок не само когато слушат музика – за тях това е нормалното ниво.

Шумовото натоварване в училище ме принуждава да затварям вратата на кабинета, за да изолирам звуците от коридора, което изнервя моите ученици, тъй като за тях шумът не е неприятен дразнител.

Посещенията ми в училища в различни европейски страни ме убедиха, че училището може да е тихо, спокойно и приятно място както за учениците, така и за учителите. Впечатли ме начинът, по който разговарят учителите и децата – тихо, приятелски и много, много спокойно, любезно и с взаимно уважение. Имаше код на поведение, който включва правилото да говорят тихо и с усмивка, и той се спазваше абсолютно.

В Италия наблюдавах следната ситуация – на сцената в местното читалище беше цялото начално училище. Децата трябваше да изпеят песен и си бърбеха възбудени и развълнувани. В продължение на 5–6 минути учителите правеха „ш-ш-шт“ и никой от тях не повиши тон, нито направи забележка, а можеха да използват микрофоните и да помолят за тишина, но явно те са приели този начин и търпеливо изчакаха и последното дете. Приложих тази техника с моите ученици и установих, че действа. Взех решение да се опитам да внеса поне малка промяна и да изпробвам различни инструменти за справяне с шума.

Моята хипотеза беше, че ще успеем заедно с децата и моите колеги да редуцирам малко децибелите по коридорите и в класните стаи.

Считам, че ако всички учители си поставим такава задача и говорим тихо, независимо колко шумни са децата, ще постигнем положителен резултат.

Ако си поставим ясна цел да работим за намаляване на шума в училище и няколко конкретни задачи, които абсолютно всички учители и класни ръководители да следваме през цялата учебна година, предполагам би имало резултат.

Какво направих в края на тази учебна година с моите ученици в VI и VII клас, които са най-шумни?

В един от часовете обсъдихме какво е шум и звук, говорихме си за приятни звуци и неприятен шум. Отделих два часа в края, когато е времето за обобщение. Тъй като предметът, който преподавам, е „Биология и здравно образование“, реших да поставя ударение на влиянието на шума върху здравето. Използвах информационния комплект „Зелен пакет“, създаден от РЕЦ, който включва и компактдиск. Една от заплахите в раздела „Околна среда“ е шумът. Започнах с асоциации на шум и звук, след което дефинирахме двете понятия. Използвах видеоклип, който е без текст, и накарах учениците да формулират посланието с едно изречение. Обсъдихме различните източници на шум, най-шумните места в града, след което използвах информацията „Шумът в Европа и България“. Акцентирах на факта, че шумовото замърсяване като екологичен проблем се подценява, но хората страдат от шума. Учениците сами поискаха информация за влиянието му върху различни органи.

Те бяха впечатлени от играта за нивото на шума в децибели (dB).

Още повече ги заинтригуваха викторината и тестът, като вместо да налучкват отговорите, те събраха предварителна информация. Дискутирахме преч-

ките, които шумът създава при комуникацията, в това число и в училище, а от добрата комуникация зависят резултатите от учебния процес.

На финала обсъдихме три подхода за намаляване нивото на шума, като се обединихме около идеята за подобряване на информираността по проблема и промяна на модела на поведение с цел снижаване нивото на шума. Ще продължа да работя в тази насока и през следващата учебна година със същите ученици и не само с тях. Взехме решение да направим символична шумоизолация. Задачата се оказа трудноприложима технически дори и с помощта на училищния майстор.

Всяка година ще започвам моите първи часове със значението на добрата комуникация и шума като фактор, който влияе неблагоприятно на здравето и успеха на учениците.

Не мисля, че с два учебни часа с 5 класа постигнах желания резултат, но се надявам, че се получи добро начало. И най-важното, вече съм почти убедена, че справянето с шума в училище не е невъзможна мисия при достатъчно сериозни намерения от страна на цялата училищна общност.

THE NOISE IN THE SCHOOL – EXPERIENCE IN FINDING AN APPROACH TO REDUCE IT

Abstract. Rozalia Dimkova, biology teacher in Vela Blagoeva School – Veliko Tarnovo presents excerpts of the portfolio on the noise reduction in the school. The experience in finding ways to reduce the noise in the school and classrooms is presented in brief with evidences from most effective measures discovered and implemented as part of the teacher's activities within the "Active Teachers" Clubs in the region of Veliko Tarnovo.

Rozalia Dimkova
✉ Biology teacher
Vela Blagoeva School
Veliko Tarnovo, Bulgaria
e-mail: rozalia@teacher.bg